D·N
17/9 1947

Den långa parentesen

Då importregleringen beslutades i mars detta år förklarade statsrådet Gjöres att det här blott var fråga om en kort parentes i handelspolitiken. Stats- och finansministrarna gav lika optimistiska redogörelser inför riksdagens kamrar. Regeringsorganet kunde till och med efter samråd "med initierade kretsar" förkunna att "på tre kvarts år bör krisen kunna övervinnas". Då oppositionen uttryckte oro sades den vara driven av partipolitiska spekulationer. Därvarande handelsminister — enligt Morgon-Tidningen i går den ende man i Sverige som såg klart — uttalade att de oppositionella partierna medvetet arbetade för inflation och alltså förde en "onationell" politik.

Sedan rundabordskonferensen med representanter för skilda näringsgrenar strandat i juni och krisens skärpning blev uppenbar betygade regeringens talesmän ånyo sin självbelåtenhet och sin förtröstan. Enligt statsministern var konferensens sprängning från partipolitisk synpunkt en fördel för regeringen. Oppositionerna uppmanades än en gång att sluta upp kring de styrande, så att dessa icke rubbades i sin auktoritet. Morgon-Tidningen hävdade att regeringspolitiken, som med säkerhet kunde väntas bemästra krisen, vann understöd i allt vidare kretsar.

I september, då en ytterligare skärpning av krisläget blivit uppenbar, talas inte längre om parenteser; regleringarna skärps ungefär vid den tidpunkt då man enligt marsperspektivet skulle kunna börja förbereda deras avveckling. Den rad av självsäkra och optimistiska påståenden som gjordes på våren eller försommaren har visnat innan höststormarna kommit. Andra argument för att stävja det växande missnöjet träder i förgrunden.

Ett av dessa är påståendet att "förhållandena", icke regeringen, här skulden till krisen. Naturligtvis ligger det sanning häri. Ingen tror eller påstår att regeringen helt på egen hand förvandlat det goda läget för två år sedan till en utpräglad kris. Vad som påstås är att regeringen genom en rad felgrepp och försummelser förvärrat situationen eller lämnat möjligheter att förbättra den outnyttjade. Ett annat argument är att oppositionen är medskyldig; den har icke uppställt klara och antagliga alternativ till regeringspolitiken i de särskilda fallen. Det är en naturlig taktik för en vacklande regering; en framåtgjordk styrelse delar inte med sig åt motståndaren. Men argumentets svaghet är påtaglig. I en rad fall har regeringens misstegvrp från början påtalats av oppositionens representanter; i andra fall har dessa utan framgång påyrkat ändringar i den förda politiken. Att kräva att oppositionen lägger fram ett detaljerat program, som likt en medtävlare skall ställas vid sidan av det i praktiken realiserade programmet, är en orimlighet, bland annat därför att kritikerna icke förrän i efterhand har den möjlighet till överblick som följer med regeringspositionen.

En av regeringspolitikens mest uppenbara allmänna svagheter belystes med förvånande uppriktighet i finansministerns föredrag i måndags. Han utgick — liksom alla andra — från att krisen till stor del betingades av att köpkraften är oproportionerligt stor i förhållande till de tillgängliga varorna. Men han betvivlade att en borgerlig regering kunnat hålla arbetarnas lönekrav tillbaka. I detta uttalande ligger ett erkännande av att den lönepolitik som förts varit oriktig. Och indirekt fälles därmed domen över den av Wigforss som förra året förordade en höjning av inkomsterna med motiveringen att en sådan höjning kunde ske "inom ramen för en oförändrad prisnivå" och som samtidigt vent av försorgliche "en viss sänkning av kostnadsnivån inom en icke alltför avlägsen framtid". Nu framhåller däremot finansministern att de höjda lönerna ökar inflationen om de används — varför lönehöjningarna alltså blir meningslösa — och att man måste beakta "att inte använda alla pengarna". Han trösterar sig över regeringens misstag med satsen att det är fråga om en "ny politik" och om "nya och svåra problem". Är det verkligen så att något "nytt" eller "svårt" ligger bakom den katastrofala felbedömning som kan utläsas ur finansministerns egna ord?

Ett annat lika generellt misstegvrp behöver därav att regeringen å ena sidan framkallar en extravonlig investeringstendens, dels genom sin kreditpolitik, dels genom sin skattepolitik, och å andra sidan måste göra vad den kan för att spärra investeringarna. Exemplen på mera specifella men icke desto mindre odesdigra misstag överflödar: prissättningen på papper och pappersmassa i samband med kronans uppskrivning på sommaren 1946, varigenom många flotal miljoner utan ringaste skäl gick förlorade — den serie av felaktiga bedömningar som framgår av att handelsminister Myrdal förkunnade importreglering i december 1946, att finansministern förklarade en sådan reglering onödig i januari 1947 och att den genomförandes i mars samma år — den penningpolitik som låter riksbanken köpa statsobligationer för miljarder och enligt vilken även löpande utgifter delvis bestrida genom lån i riksbanken i stället för i den öppna marknaden — framdrivandet av sociala reformer, som delvis stannar och enligt regeringens egna uttalanden måste stanna på papperet.

I ett radioanförande den 12 juni yttrade statsministern: "Importen måste betalas. Den betalas med vår export, och därför blir våra möjligheter att köpa utifrån beroende på hur mycket vi exporterar." Två dagar senare gjorde regeringens nationalekonom, fru Kock, ett liknande uttalande. Ingen torde finna dessa reflexioner märkliga, icke heller bestrida deras riktighet. Rimligen måste antas att hr Erlander med export menade betald export, eftersom han förutsatte att exporten skulle ge oss pengar till import. Under nuvarande förhållanden innebär emellertid även så triviala påståenden som dessa ett indirekt fördömande av regeringens handlande. Vi sifer i begrepp att börja en export på kredit i stor stil till Ryssland samtidigt som vårt behov av betald export för att få valuta är större än någonsin och möjligheten att få in maskiner för exportindustrins behov radikalt begränsas. Skall regeringens talesman fortsätta med den propaganda enligt vilken leveranser till Ryssland på ett mystiskt sätt varken minskar våra egna konsumtionsmöjligheter eller försvårar försäljning mot pengar eller varor åt andra håll?

Skolhemmen. Socialstyrelsen har förordnat Henry Wester att vara e. o. assistent i lösegraden Ce 20 samt Sune Bergström att vara aspirant i lösegraden Cf 21 på befallning som assistent, båda vid Hammargårdens skolhem.

Tillförseln av dugliga arbetare från utlandet

kan inte bli större än den är, möjligheterna är mycket begränsade, säga det nu från regeringshåll. Man antyder att om enskilda företag eller intressesammanslutningar fick förhandla helt på egen hand, så skulle de inte komma längre. Denna framställning av läget är falsk — den måste vara medvetet missvisande. Ett faktum är exempelvis att en representativ organisation inom jordbruket har begärt att ett betydande antal landsflyktiga baltrr i Tyskland — dugliga lantbrukare — skulle få inresetillstånd, men att myndigheterna avvisat den tanken utan att ge sig in på någon realprövning. Motivet har väl att märka inte varit att planen är utsiktslös. Tvärtom, den ligger utmärkt bra till. Balterna är villiga, mer än villiga; allierade myndigheter som har löse- och bindencykeln är också villiga, så fingt man vet. Motståndet är att söka här hemma. Trots att erfarenheterna av landsflyktiga balters anpassning till det svenska lantbrukets arbetsvillkor varit de gynnsammaste — i det avseendet har denna flyktingsgrupp medfört jämförelsevis små komplikationer — har idén att ånyo öppna dörren för ett urval inom samma befolkningsgrupp mötts med avvisande gester. Man ursäktar sig med att utrikesledningen inte vill se flera balter i landet. Man hänvisar till ryssarnas misnöje över att Sverige har blivit en tillflyktsort för balter — ryssarna har uttryckligt tillkännagivit att både balterna i Tyskland och i Sverige borde återvända till sina boplatser i Sovjetunionens hägn. Därför bör vi inte påta oss en tyngre "belastning" än vi redan har. Resonemanget är känt från tidigare tillfällen. Det kommer förmodligen att upprepas så länge det finns olyckliga, jagade landsflyktingar oster ifrån på kontinenten.

Fruktan för fackföreningsreaktioner hindrar ofta en fri och saklig prövning av de brännande arbetskraftsfrågorna. Fruktan för Ryssland är ett annat hinder. Myndigheterna kan inte uppriktigt göra gällande att de jämnar vägen för dem som vill så långt möjligt minska bristen på arbetare genom att tillföra yrkesskickligt folk utifrån.

PRESSGRANNAR

Ett valdeltagande på 72 procent är inte särdeles lysande efter allt det arbete som nedlagts från partiernas sida, säger Östergötlands Folkblad (s) efter Motalavalet. Stort mer torde inte kunna göras än vid som gjorts till detta val. — Ändå utebliv 27 å 28 väljare på hundra röstberättigade!

För en del av dessa finns givetvis giltiga skäl för uteblivandet, men helt visst finns det en stor marginal för det bristande intresset och likgiltigheten. Det kan väl sägas att en hel del blivit trehägnna och avstått på grund av att de inte ansett sig kunna gå säger partivi sin anslutning, men det är i så fall en dålig förklaring... Det är egentligen genuin svårförklarligt att det politiska och allmänna intresset inte sträcker sig längre än till drygt 70 procent av de röstberättigade medlemmarna.

Beträffande själva utgången intar tidningen den ståndpunkten att alla kan vara ungefär lika belåtna:

Det blev ingen strömkantring, och inget parti kan tillskriva sig någon större framgång. Ställningen är i stort sett oförändrad, och för socialdemokraterna, som både att slåss mot angripare från två håll, är detta i och för sig inget dåligt resultat.

Tecken på någon större omsvängning i folkopinionen har inte Motalavalet gett. Så långt är Östgöta Correspondenten (fi) villig att instämma:

Mandatfördelningen mellan borgerliga, socialdemokrater och kommunister blev precis densamma som 1946 års röstsiffror skulle ha gett. Enda förskjutningen har skett inom den borgerliga kartellen, där folkpartiet — som numera får god utdelning på sina röster — enligt de preliminära siffrorna har vunnit två mandat från högern, det ena av dem dock med så liten marginal, 2 röster, att det finns största sannolikhet för att poströsterna här kommer att åstadkomma en ändring. Denna framryckning för folkpartiet ligger helt i linje med tendenden vid förra hösterna val, och detsamma kan sägas om den ännu starkare frammarsch som kommunisterna nu gjorde.

De som på grund av en del bakslag för kommunisterna vid de senaste fackföreningsvalen trott sig kunna motse en motsvarande tillbakagång vid de allmänna valen får här ett gott exempel på att sådana bedömningar är mycket vanskliga. Man har tyvärr att räkna med att ett än så långt växande antal medborgare i vårt land är mottagliga för den hänsynslösa demagogi som kommunisterna slår omkring sig med.

Kommunisterna kommer att öka så länge som regeringspartiet och regeringsformen säkrar avvälja deras angrepp genom undfallenhet.

Den skildring som Ungerns förre premärminister Nagy nu givit är en beskräftelse så god man någonsin kunde önska. Hans berättelse vittnar om hur regeringsförändringen i Ungerns måltnedvetet och metodiskt planerades och steg för steg genomfördes av den sovjetryska ockupationsmakten med stöd av inhemska hantlangare. Hot, utpressning och tyst våld var de främsta medlen. Handelstidningen (fp) har fäst sig vid att allt egentlig förtrogs under ett skein av formell laglighet:

Enhart omständigheterna kring premärministerskiftet äro talande nog. Den frånträdande regeringschefens son, en ung pojke, användes därvid på ett verkligt sätt som gisslan . . . Att fasta avseende vid sådana berättelser, det sedet förr vara utslag av "nazistskräck". Nu heter det "ryssskräck". De som nu till dags nyttjar detta ord är ofta nog själva de mest skräckslagna. Ty även om de medger de lätt ingrömmande berättelsernas huvudsakliga trovärdighet, ser de helst att man inte talar om dem så mycket. Vi skola inte, heter det, "i onödan" reta vår mäktige grannc. Man inbillar sig, trots det senaste årtiondets lärdomar, att något står att vinna med en dylik undfallen tystlåtenhet.

Det är med hjälp av den vi skola vara en bryggo emellan det och vård, gudbevare. Och som ett stående inslag i denna erbarmliga bryggfunktion förekommer härovningar till kommunisten och neggerförfäjelser i väster, motsvarad man — med eller mindre medvetet — blundar för det faktum, att vad som är enskilda uppträdande fall på den ena sidan är system och princip på den andra.

Under rubriken "Femton brudar, tusen barn" gör Ny Dag (k) följande sättta sammanställning:

Lord Winterton kan inte sova på nätterna. Han tänker i vanda på de femton kvinnorna i Moskva, som är gifta med engelsmän, men till följd av Sovjetunionens lagstiftning inte kan få resa till sina män. Därmot räder i Storbritannien en fullständig tystnad om en annan historia, som är mycket klöve än den om de femton brudarna. I den brittiska zonen i Tyskland finns ännu årstal 150.000 sovjetmedborgare. Bland annat tusentals barn, som med våld, list och lägn hindras att återvända till sitt hemland.

Två sovjetmödrar, Masjarova och Rachvalova, har i ett öppet brev till ordföranden i det engelska Röda korset vädjat till britterna att frige deras barn, som de efter är av omärtsam vänsten lever lyckats få rätt på, men som nu är britternas fångar. I brevet förklarar mödrarna, att de vet var deras barn finns, fastän britterna alltid bevakar förfrågningarna med att Norsen inte existerar . . . Masjarova lille son Volodja tillfrågades av ryska journalister på besök i ett läger vid Lübeck om han vänte att hans mor säker efter honom. Nej, svarade han — engelsmännen hade ijste lättt honom veta det. Så tillade han med glänsande ögon: — Det skulle vara roligt att ha en mamma. Men jag har ingen. De sade åt mig att hon sätt för länge sedan. Denna lögn upprätthåll de "humana" britterna även sedan de undersökt om att modern bokaliserat sitt barn och ville ha det tillbaka.

Förutom de tusentals barnen finns hundra tusen andra sovjetmedborgare i den brittiska zonen, som med samma vedrigs medel hindras att återvända till fosterlandet. Andå har den brittiska regeringen ansa att kräva att Sovjetunionen skall göra avkall på sina lagar för att femton kvinnor

(Anonym)

Välklädd men inte dyrt klädd — inget problem för de tusentals personer, som regelbundet låta renovera garderoben hos "Saltsjöbadstvätten". Det kostar bara en bråkdel av nyanskaffning av kläder. Ring nasmanrop "Saltsjöbadstvätten" så hämta vi.

INOM DENNA SEXKANTIGA RAM
som utgör den yttre konturen av vårt firmamärke komma vi att i fortsättningen offentliggöra vårt tillverkningsprogram och de nyheter vi kunna erbjuda
AB. KOLLIN & STRÖM
BORLÄNGE

OSMUND
OLJEELDAD smidesugn
En oljeeldad smidesugn från Osmund, som är försedd med tryckluftcylinder för luckflyttningen. Arbetsrummets dimensioner är 750 × 1650 × 300 mm (L × B × H). Maximitemperatur 1300° C. Smidesugnar i detta utförande med dubbla bisluckor finns i 20 standardstorlekar.
Låt oss ta del av Edra ugnsproblem — vi stå gärna till tjänst med offerter och upplysningar.
FABRIKS A-B OSMUND UPSALA

TREETEX-råd nr 4
Smutsfläckar över spikskallar beror på felaktig spikning
Det är ett välkänt fenomen, att luftens smutspartiklar avlagras mera på kalla än på varma ytor. Om en kall tak- eller väggyta värmeisoleras med porösa träfiberskivor, blir ytan varmare och därför mindre mottaglig för smutsnedsmutsning. Det bör emellertid härvid bemärkas, att spikar äro mycket värmeledande och spikskallarna i bourdytan äro således fortfarande kalla och kunna förorsaka misspryddande smutsfläckar på målningen eller tapeten mitt över varje spikskalle.
FEL
RÄTT
För att undvika denna olägenhet — tyvärr allt för vanlig — bör spikningen utföras på följande sätt:
1 Spikarnas längd bör vara 1/4" eller högst 1" längre än träfiberskivans tjocklek. Spikarna få ej gå helt igenom träunderlaget; särskilt få spikarna ej komma i direkt beröring med ev. underliggande tegel eller betong.
2 Använd alltid galvaniserad, räfflad spikstift, som med dess eller spikpunr slås ned ca 1 mm under ytan. Spikskallen blir då vanligen tillräckligt värmeisolerad och smutsbildningen förhindras.
Spikar med flat skalle tränbpik eller papspik få icke användas. De kunna icke förhindras och isoleras från ytan.
TREETEX — materialet för isolering och inredning
CH
MO OCH DOMSJÖ TREETEX AKTIEBOLAG
STRANDVÄGEN 1 STOCKHOLM TEL. 67 00 40

Väg- och vattenbyggnadsarbeten
A/B VÄGFÖRBÄTTRINGAR
STOCKHOLM
LUND — KARLSTAD — UMEÅ
Entreprenör med erfarenhet och resurser

AKTIEBOLAGET
C. I. PIHL
Kungsgatan 10, Göteborg. Tel. 11 03 48, 11 03 60, 11 09 60 (linjeväljare)
levererar på korta leveranstider direkt från verk:
STÅLGJUTGODS
LEGERAT OCH OLEGERAT BEARBETAT OCH OBEARBETAT
SMIDE
HEJAT OCH VANLIGT
TACKJÄRNSGJUTGODS
SERIE OCH GRÖVRE GODS
Representanter i Finland — Belgien Holland — Italien
PIHL
EXPORT IMPORT

GROVPLÅTARBETEN
ARBOGA MEKANISKA VERKSTAD
säsom svetsade konstruktioner, fickor, behållare och dylika arbeten utföras i vår moderna plåtslagerievdelning.
Begär anbud! I regel korta leveranstider.
AB ARBOGA MEKANISKA VERKSTAD
ARBOGA

EN flicka kan ersätta FEM man
Hårdlödning får inom industrin i allt större omfattning ersätta svetsning och nining vid tillverkning av mindre maskindelar av stål. Vid all massproduktion av delar, som kunna sammansättas av ustansade och lättbearbetade detaljer, är nämligen den moderna hårdlödningen, i en elektrisk specialugn både tids- och arbetsbesparande.
En Birlec hårdlödningsugn kan ersätta lem nitare eller svetsare och kan skötas av en flicka. Produkterna kunna härigenom framställas för en bråkdel av den kostnad, som arbetet annars betingar vid svetsning eller nining.
Vi hjälpa Eder gärna med råd och upplysningar angående denna hårdlödningsmetod, liksom vid valet av lämplig ugn för Edert behov. Vi kunna leverera både kontinuerliga och andra typer av ugnar tillverkade enligt senaste erfarenheter från Amerika och England.
BIRLEC ELEKTRO-UGNAR AB.
NORRMALMSTORG 1 • STOCKHOLM • TEL. VÄXEL 23 18 85

Dekalkomanier
för INDUSTRIELLT bruk
Fa Herbert Kling
Regeringsg. 69, Stockholm, 10 56 92
Offert och prover omg. på begäran.

AZROCK
– modernt golv
från U. S. A.
Levereras och installeras under garanti av
A.B. OLOF HERMELIN
Kungsg. 39, Stockholm, Tel. 23 46 55

MANNERS köper SKROT
Järn- och metallskrot uppköpes i större och mindre partier. — Nedskrotning av utrangerade broar och fabriksanläggningar utföres.
till högsta dagspris
OLOF MANNER AKTIEBOLAG
Stockholm - GÖTEBORG - Karlstad
Av statens industrikommission auktoriserad grossistfirma

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.